

ELU PROJEKTI PORTFOLIO

Projekti nimi (ELU veebilehel): Kogukondade roll tasaarengus: utopiad, (mitte)linnad ja praktikad

Rühma nimi/nr: 3

Juhendaja(d): Grete Arro

Liikmed: Johanna Liisa Järveläinen, Liis Seenemaa, Karl Andre Vallner, Uku Kõrre, Karl Anton Sõerde, Ats Miller

Esituse aeg: 17.05.2022 kell 14:00 - 16:00

Projekti aruanne

Teatavasti valiti Tallinn selle aasta varasügisel 2023. aasta roheliseks pealinnaks. Sellest lähtudes on meie grupil kavas vaadelda kriitilise pilguga mõngaid Eesti pealinna arengusuundumusi ja anda nende kohta omad soovitusel. Meie projekti eesmärgiks on visualiseerida Tallinna liikuvust ja linnapilti ning analüüsida Eesti pealinna transpordisüsteeme, leida seeläbi murekohad ning pakkuda tasaarengu põhimõtetega kokkukäivaid lahendusi. Valisime sellised linna arengu tahud, mis meid köidavad ja mille suhtes me tundsume, et suudame midagi kasulikku ära teha.

Projektigrupi sees jagasime ülesanded järgmiselt:

Esimene grupp: Karl Andre Vallner ja Uku Kõrre uurisid nii Tallinna, kui ka muu maailma suurlinnade sisese liikluse ning eelkõige just bussiliikluse olukorda. Aspekte, mis on hästi, mis on halvasti ning mida oleks võimalik välismaa praktikast õppida ja omistada.

Teine grupp: Johanna Liisa Järveläinen ja Liis Seenemaa uurisid visuaalse reostuse ehk mitte ainult prügi, vaid ka valguse- või müratekitajate mõju ja olemust linnaruumides.

Kolmas grupp: Ats Miller ja Karl Anton Sõerde analüüsisid Eesti ja muu maailma praktikad ja pakkusid lahendusi täiendavalt väljaehitamist vajavate transpordisüsteemide osas – kergliiklusteed ja rööbastransport.

Projekti lähteülesandeks on tasaarengulise linnamudeli võimalikkuse analüüsimine Tallinna näitel. Projektiga soovitakse lahendada ummikusse jooksnud linnaplaneerimist tasaarengulise nurga alt, mis parendaks kogu ühiskonna elulaadi.

Probleemi olulisus, kirjeldus ja meetodite valik

Kuigi viimastel aastatel on palju räägitud nn rohelisest või roheinitsiatiivist, on esimesest pilgust selge, et reaalsuses on selleni väga pikk tee minna.

Esiteks meenub ilmselt kõigile, kes Tallinnas liiguvad, suvaliste teede-kõnniteede punaseksvõõpamine ja jalgrattateeks kuulutamine – tegevus, mis on olemuselt üsna vastandlik tõelisele rohelisele mõtteviisile. See ei ole kergliiklusvõrgu arendamine, vaid selle tegevuse imiteerimine valimiskampania huvides; tohutu kogus selleks kasutatud plastikvärvisegu on juba maha kulunud ja segamini lumega või teede ääres hunnikus (ehk tegu on massiivse keskkonnareostusega), ja jalgrattaga ei ole endiselt muud võimalust, kui kas autode või jalakäijate vahel laveerida.

Linnaruumis jääb silma ebaseeldivalt palju prügi ja tipptundide ummikud on muutunud nii tavaliseks, et neisse kiputakse suhtuma kui paratamatusse. Tasub tähele panna, et mõistet „prügi” kasutame siin ja edaspidi nii n-õ tavalise prügi kui visuaalse reostuse mõistes – silmas on peetud esmajoones reklaame, aga ka inetuid ehitisi ja muid infrastruktuuri lahendusi, mis silma riivavad. Vaikseid kohti kultuuri ja looduse nautimiseks värskes õhus on minimaalselt ning ühe pargi kohta on kümme korda rohkem asfalteeritud-betoneeritud parklapinda.

Sel sügisel ja talvel on Eesti ka kätte saanud oma valusa õppetunni tegematajätmistest eest energeetikasektoris – elektri hind on tõusnud kordades ja tõenäoliselt tõuseb veelgi. Sellest paratamatult tulenev inflatsioonilaine on nüüd käes – õppetunni ja meeldetuletusena, et midagi teeme me väga-väga valesti. Linnale tähendab see samuti täiendavaid kulutusi ja see omakorda, et jääb vähem raha investeringuteks.

Tegematajätmistest linna kui terviku planeerimisel on samuti iga päev meie silme ees – tänavad on autosid täis, seisame silmitsi suure õhu- ja mürasaaste probleemiga ja nagu seda on korduvalt märgitud, nihutab ühe ristmiku väljaehitamine ainult ummikud järgmisse kohta.

Samas on maailmas läbi viidud mitmeid uuringuid, kus on selgunud, et lisaks mitmetele keskkonnanalüüsidele ja ökoloogilistele hüvedele pakuvad puud, muud taimed ja üldiselt rohelus

linnaruumis inimestele sotsiaalsed ja psühholoogilist rahulolu – rikastavad meie elu positiivsete emotsioonidega. See on omakorda korrelatsioonis inimese tervise ja paremini toimiva immuunsussüsteemiga.

Meie projekti eesmärk on uurida, mida tuleks (vastavalt meie valitud alateemade raames) praktiliselt teha, et muuta Tallinn samm-sammu haaval rohelisemaks ning ökoloogiliselt puhtamaks linnaks. Teeme seda kahes vaates:

- 1) mida on realistlik teha suhteliselt lühikeses vaates ja
- 2) laseme pisut ka fantaasial lennata.

Meetodiks oli teaduspõhine lähenemine - aluseks olid interdistsiplinaarsed artiklid ja riigi- või linna poolt välja töötatud arengukavad.

Tegevuste kirjeldus ja sidusgruppide ni jõudmine

Projekti fookus on Tallinna linnal ning siinsetel elanikel (ca 400 000). Sidusrühmad selgusid töö käigus, keskendusime linnale kui tervikule. Oleme seisukohal, et Tallinna või üldse linna probleeme ei saa vaadelda rangelt selle administratiivsetes piirides, kaasamata ümbritsevaid valdu (kus elab arvestatav osa inimesi, kes siin igapäevaselt tegutsevad), seega räägime ühtlasi pigem meie kliimavööndi keskmise suurusega linnade perspektiividest üldisemalt. Projekt mõjutab kogu elanikkonda olenemata vanusest, soost ja elualast.

Projekti jätkusuutlikkus

Projekti maksimaalse jätkusuutlikkuse tagamiseks saadame koostatud teekaardi Tallinna Linnavalitsusse ja Tallinna Linnaplaneerimisametisse, kus dokument võiks olla aluseks või vähemalt inspiratsiooniks tuleviku Tallinnat planeerides. See oleks ainus potentsiaalne viis viia koostatud dokument selle sidusgrupini - Tallinna linnaelanikeni. Kui projekti abil saavutatakse mõni väljund, on see kogu linna ja rahva omandis.

Tulemuste kokkuvõte ja lisad

Projekti tulemiks on 60 lk pikk kirjutis, kirjeldamaks potentsiaalseid võimalusi Tallinna linnaruumi parendamiseks.

Projekti tegevuskava

Tegevuste nimetus ja lühikirjeldus	Toimumise aeg (kuu täpsusega)
Projekti suuna valimine - projekti teemas, eesmärkides ja formaadis kokkuleppimine	september, 2021
Väiksemateks gruppideks jaotumine huvide alusel - valisime kolm teemat, millele keskenduda ja jagasime grupi omakorda paarideks	september, 2021
Individuaalne tööjaotus - teemakohase kirjandusega tutvumine	oktoober, 2021
Vahekokkuvõtte esitamine	oktoober, 2021
Kohtumine juhendajaga - seni tehtud töö tutvustamine ja konsultatsioon töö edasise käigu osas	november, 2021
Intensiivne infokaeve - paarides ja individuaalselt enda valitud teema kohta kirjanduse otsimine ja allikate põhjal essee/artikli vormis töö kirjutamine	jaanuar, 2022
Info reflekteerimine grupikaaslastega - veebikoosolek tehtud töödega tutvumiseks ja edasiste plaanide kokkuleppimiseks	veebruar, 2022
Kohtumine juhendajaga - seni tehtud töö tutvustamine ja konsultatsioon töö edasise käigu osas	veebruar, 2022
Essee kirjutamine - paarides ja/või individuaalselt tekstide koostamine	aprill, 2022

2.3 Meediakajastus

Töö aruanne – nagu mainitud, 60 lehekülge – vääriks vormistamist 3–4 artikliks, mis ideaaljuhul avaldataks nn suures meedias, ehk Eesti levinumates päevalehtedes või suure levikuga ajakirjades. Kuivõrd töö aruanne valmis siiski lõplikult aprilli lõpuks (millele arusaadavalt järgnes veel n-ö viimane lihvimine enne esitamist), ei saanud me kuidagi reaalseks pidada, et me jõuaksime sellest artiklid teha ja – arvestades meedia keskmist töökiirust – et need tõepoolest ka avaldataks. Seega, paraku, on see idee hetkel rohkem teoreetiline – see nõuaks pisut täiendavat tööd, mis omakorda rühmaliikmete jätkuvat huvi teema vastu. Kummatigi kinnitame, et huvi teema vastu on olemas ja tegelikult oleks kahju jätta laiemat kajastuseta seda suurt tööd, mida oleme ära teinud.

Meie tööd on kajastatud teise ELU projekti, Tasaarengu taskuhääling, raames tehtud podcastis.

Oleme pidamas läbirääkimisi töö avaldamise üle TLÜ veebis (pole veel täpselt selge, kuidas täpsemalt). Oleme seisukohal, et töö sellisel viisil eksponeerimine oleks kohasem kui eraldi veebilehe tegemine või Facebooki kasutamine – aruanne on oma olemuselt akadeemiline tekst ja seega sobib kõige paremini TLÜ lehele.

2.4 Iga rühmaliikme õpikogemuse refleksioon

Johanna Liisa Järveläinen

Tasaarenguga seotud projekti valisin selle tulevikku vaatava ja aeglast elustiili propageeriva loomu tõttu. Püüan ise elada võimalikult tasases, ümbrust hoidvas ja mõistlikus elulaadis. Viin oma tegemisi-toimetamisi läbi võimalikult kulu-, energia-, aja- ja närvisäästlikult ning tunnen, et antud projektis läbivaks tunnustemaks olev tasaareng on just sedalaadi mõtte- ja ühiskonnavorm.

Tunnen, et töö väiksemas grupis (6 inimest) sujus latusalt - kõik olid võrdselt motiveeritud ning

üritasid igapäevategemiste kõrvalt leida aega projektiga tegelemiseks. Polnud probleemiks töötada vaid videosilla teel ja panna paika vajalikud vahetähtjad internetis suheldes.

Projekti tulemiga olen rahul - usun, et töö on mõõdetav ning omab õigetesse kättesse jõudes ka praktilist ning elulist väärtust. Kõige suuremat mõju omaks antud dokument näiteks Tallinna Linnaplaneerimisametis, kus oleks dokumendil koht toetava ja suunava teekaardina.

Uku Kõrre

Liitusin ELU projektiga viimasel hetkel, seega valikuvõimalus oli mul väga väike, aga õnneks oli veel valida projekt, mis mulle liiga vastukarva ei ole ja teema üldiselt oli väga laiamõtteline ning leidsin sellest nii mõndagi endale sobivat.

Tasaarengu temaatika mind algul otseselt südamest ei kõnetanud, sest teadsin sellest väga vähe, kuid ühise arutelu ja mõtteavalduste käigus avasin enda silmi nii mõnegi valdkonna koha pealt. Meie projekti eesmärgiks oli kokku koguda huvitavaid ning Tallinna tasaarengut mõjutavaid ja selle olemust tõestavaid fakte ja seeläbi pakkuda uusi huvitavaid lahendusi Tallinna linna paremaks, loogilisemaks ja säästlikumaks muutmiseks. Tasaarengu teema tõstatamine minu meelest on siiski vajalik, olles nüüdseks tutvunud erinevate lahendustega alustades ühistranspordist ja kergliiklusteedest lõpetades erineva reostusega kas valguse, müra või materiaalse prügi näol.

Gruppidesse jaotamisel sattusin väga töökasse ja vastutustundlikkuse gruppi ning meie koostöö minu arvates sujus hästi. Grupiga moodustasime koheselt ühise grupivestluse ning Google Drive kausta, et teineteist toimuvaga kursis hoida. Meie gruppi esindas kuus tudengit kolmelt erinevalt erialalt ning tülisid ega vastastikke mõtteid ei tekkinud. Küll aga tekkis arutelusid, kuid need ei eskaleerunud vaidlusteks. Grupi sisekliima on olnud oodatust vabam ja toimivam. Lisaks on ühised kohtumised teiste gruppidega näidanud, et ka teised grupid on suutnud ühtselt koos töötada ja projekti panustada. Seega võib järeldada, et ELU projekt meie vaatenurgast on olnud edukas.

Karl Anton Sõerde

Projektiga liitusin, kuna huvitab jätkusuutliku ühiskonna poole liikumine. Samuti meeldib rohelisus linnas ja kuidas sinna suunas liikuda. Tahtsin projekte valides valida päriselt grupi, mis kõnetaks

ennast kõige rohkem. Ainuke viis kuidas elada loodusega kooskõlas on pannes looduse esikohale ning selle ümber ehitada linn.

Rühmatöö sujus hästi. Igaühel olid omad ülesanded ning saime aeg-ajalt kokku, kus arutasime kuhu jõudnud oleme ja mis on järgmised ülesanded. Minu roll grupis oli tegeleda sügavamalt praeguste kergliiklustee lahendusega ning lisada omalt poolt mõned lahendused. Meeskonna liikmed olid tublid ning said oma asjadega ilusti hakkama. Ülesanded jaotasime laiali vastavalt personaalsetest huvidest.

Kokkuvõtteks võib öelda, et koostasime kindlasti silmaringi avava projekti ning projektis läbi käidud punktidega oleks vaja kindlasti tegeleda, et asjad hakkaksid paremuse poole liikuma. Kindlasti peaks seda projekti nägema ka linnaametnikud.

Liis Seenemaa

Valisin tasaarenguga seotud ELU projekti seetõttu, et olin selle teemaga varem põgusalt kokku puutunud ja see projekt tundus hea võimalus temaatikaga lähemalt tutvuda. Olin tutvunud ka projekti juhendajate varasemate tegemistega ja need kõnetasid mind. Lisaks on tasaareng, fookusega jätkusuutlikele linnadele väga hästi minu erialaga (keskkonnakorraldus) haakuv. Projekti valisin seega lähtudes erialasest kui ka isiklikust huvist.

Eesmärgiks selle projektiga liitumisel oligi eelkõige tasaarengu temaatika paremini mõistmine, selle teema igapäevaeluga sidumine ja ka teistele jagamine. Peaaegu täpselt seda me oma töö tulemusega saavutasimegi - tutvusime põhjalikult kirjandusega, uurisime teiste linnade praktikaid, samas tõime tasaarengu teemat Tallinna konteksti ning valminud teksti saab teistega jagada.

Grupidünaamika oli hea, kõik liikmed osalesid töös ja omavaheline läbisaamine olenemata täiesti erinevatest taustadest ja huvidest oli väga hea. Tänu sellele sujus ka projekti läbiviimine ilma suuremate takistusteta.

Karl Andre Vallner

Liitusin antud ELU projektiga, kuna minu silmade läbi on tegemist aktuaalse teemaga ning tundsin, et kui midagi peab kohustuslikult tegema, siis teha midagi, mille jooksul saab end kasulikuna tunda.

Saan julgelt väita, et sai õige otsus tehtud.

Teema oli väga laialdane, kuid peale lõplikku gruppidesse jaotust ning meie Tasa-Tallinna idee tekkimist sujus töö ilma probleemideta. Jagunesime veel kahesteks tiimideks, kus igaüks sai tegeleda endale kõige kõnetavamale teemale uurimisega. Kohtumistel jagasime oma plaane ja ideid ning vajadusel aitasime üksteist. Keegi ansamblist välja ei langenud, mis lubas meil saada oma tööga õigeaegselt ja kiirustamata valmis.

Kokkuvõttes jäin rahule tehtud töö ja korraldusega. Tundsin, et sain rohkelt kasulikke teadmisi antud teemas käsitletud olukorra kohta Eestis ja mujal maailmas. Loodetavasti suutsin läbi oma vaadete ja loetud uuringute põhjal panustada selle paranemisele - esialgu enese käitumise ja harjumuste muutmisega ning edasi mõjutada ka neid, kes võtavad vaevaks meie töö läbi lugeda.

Ats Miller

ELU projekti huvitavaim kogemus oli võib-olla see, et see tõepoolest töötab – et on võimalik tuua kokku erinevate elualade inimesed ja panna nad ühise eesmärgi nimel tööle. Seda võib sõnastada ka nii, et oli huvitav kogeda, kuidas sellisest koostööst sünnivad tavapärasest ootamatamad ja kui ka mitte alati praktilisimad, siis vähemalt säravamad mõtted.

Mingis mõttes oleme n-ö koroonajamajärgse ajastu alguses – meil ei ole enam probleemi sellest, et me peaaegu ei olegi kokku saanud ja meie jaoks on virtuaalsed kohtumised äärmiselt loomulikud. Peamiselt sünkroniseerisime tööd videokonverentside vahendusel, lõpupoole üsna korrapäraselt. Me saime üsna sujuvalt õigeks ajaks valmis ja seega see töökorraldus töötas.

Me võtsime ette üsna suure töö – Tasa-Tallinn on oma olemuselt väga laiahaardeline teema, millesse võib lõpmatuseni tööd panustada. Me tegime sellest valiku, milliste alateemadega me tegeleme, ja see valik õigustas end selles mõttes, et me jõudmise mingi mõõdetava tulemuseni.